

Nro. 23.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Indúlt Bétsből, Kedden Mártyiusnak 22 ik napján
1803. ik esztendőben.*

B é t s.

Méltos. Eötvenesi Lovász 'Sigmund, Cs.
K. Titoktanátsos úr eö Excellentiáját, Triesti Gu-
bernátorrá tenni méltóztatott Felséges Urunk.

A' Bétsi fő Postahivatal kihirdettette, hogy
az innét Saltzburg felé utazó postalegény a'
múlt Febr. 28-dikán, Vöklabrück és Frankenmarkt
között, a' leveles zsákjában lévő minden levelek-
kel egygyütt a' vízbe veszett.

Magyar Ország.

Sáros Vármegyéből Mártz. 1-ső nap-
ján ekként irtak: — „Ezen Ns. Vármegyének
Rendjei sok szép és ditséretre méltó dolgok felett
tanátskoztak utolsó gyülések' alkalmatosságával,

és néhány követélt érdemlő végzéseket tettek. — Ilyen a' többek között, hogy ezen vármegyének határjain ennekutánna a' parafztságnak házat építeni egyébből nem szabad, hanem tsak téglából és kőből, hogy az égések idején annál könnyebb segedelemmel lehessen lenni hozzájuk. Hogy ezen hafznos tzélt annál könnyebben el lehessen érni, hirdetés küldetett széljel az egész Vármegyében mindenüve, hogy minden parafzt embernek házánál örökké 100 darab téгла álljon készen, hogy ha valaki közzölök a' tűz vagy égyéb miatt kárt talál vallani, azt azonnal közönséges erővel fellegithették. A' 100 tégláknak, akár a' gazda a' maga szúkségire fordittsa őket, akár mást segéljen fel azokkal, azonnal ismét tellyes számra kell minden háznál pótoltatni. — Hasonló bölts végzés továbbá, hogy házaik körül sövény kertet ne tartassanak többé a' lakosok, hanem vagy árokkal vegyék körül honnyaikat, vagy eleven kerttel, mellynek ültetésiért vagy plántálásáért jutalom is tétetett fel nékiek.

O l a s z O r s z á g.

V e l e n t z é b e n a' múlt Jan. 27-dikén egy már többször is történt szomorú tanító példa adta magát ismét elő. M i n e l l i nevű Grófné, nagy hideg lévén, déltájban a' leányánál Gróf S a n d i n é n á l a' kandalló előtt állván háttal; selyem ruhájába a' tűz bele kapott, 's míg segithettek volna rajta az elő kiáltatott tselédek, úgy öszfze égett a' szerentsétlen, hogy azon estve ki mondhatatlan szenvedések között, életének 54-ik esztendejében ki múlt a' világból.

G e n u a , Febr. 25-dikén. Az Admirál Bickerton vezérlése alatt lévo Anglus hajós sereg,

egy idő óta Korsika körül kezdett tartózkodni, a' honnét minden felé vizsgálódó hajókat küldöz széljel. Toulon táján is állanak néhány hajói, 's minden környülállásokat szemmel tartanak. Ennek a' hajós seregnek egész tzélja még eddig talám tsak az Anglus Ministerek előtt nem titok.

Nápolyban vagy 4 hónapoktól fogva igen rajta vannak azon hasznos és szükséges projektomnak végre hajtásán, a' mellynek a' koldulás megszüntetése a' tzélja. Több mint 6100 koldúsokat, öfzfe fogdostak, 's rész szerént az ispotályokba, rész szerént a' Fábrikákba osztották széljel őket, hogy keresheffék dologgal a' kényeret. Hanem kevés idő múlva bámulással lehetett észre venni, hogy mint a' méhek rajjai, úgy kezdetek ismét szaporodni a' koldusok, a' kik többire mind olyan gyermekek, kiknek szüléik koldúlni nem mervén, őket küldötték ki az utzákra, vagy pedig eltsapták őket magoktól hogy éljenek a' mint lehet. Most már kemény parantsolat jött ki az ilyen szülék ellen. A' kiket rajta érnek, be zárják őket, és tsak kényeret vizet adnak enniek. Ily módon reménség van, hogy a' Lazaroniktól, a' kik Nápolyban közönségesen horhel Lazarus-atyafiaknak neveztetnek, lassan-lassan megtisztúl a' város.

Landolina nevű Syrakusa béli ember, kitalálta a' régi Egyiptom lakosainak azon mestersegeget, mely szerént azok a' Nilus vize mellett termő Papiros-tsemetéből papiroffat készítettek: 's mint-hogy ezen tsemete Siciliában Kainus nevű patak-nak partján bőséggel nevedik, az abból való papiros készítésre privilegiumot nyert a' Királytól.

Nagy Britannia.

London, Mártz. 1-ső napján. — Egy hajfodorító vagy Frisör, jeles parókot talált fel itt, a' mellynek azon kívül, hogy a' természeti hajtól alig különböztethetni meg, az a' nagy ditsérete is van még, hogy az embert 10 (olvasd tíz) esztendővel mutatja ifjabbnak, minthogy az ábrázat bőrit hátra felé húzván, a' rántzokat ki feszíti. Tsak az a' kistsifogyatkozás járúl hozzá, hogy a' melly emberek ilyen parókot viselnek, olyan formát mutatnak, mintha a' guttaütéshez nem meszfe volnának.

Skotziából is erőssen kezdenek Amerikába hujdosni az emberek, mellynek azt tartják okának lenni, hogy egy idő óta a' gazdag földesurak a' magok apróbb majorjaikat özfze tsatolván nagy jószágokká és legelő helyekké változtatják által, a' mellyeken Spanyol júhnyájakat legeltetnek. Némely helyeken, a' hol eddig 1200 emberek laktak, most 8000 darabokból álló júhnyáj legel.

Az Anglus levelekben hofszasan leirva olvastatik az Oberster Despard élete' historiája, mellyben elő beszéltetik, hogy miként jutott légyen hasznos szolgálatai által gráditsonként az Obersteri polzra. Nelsonnal egygyütt 's alatta is sokáig szolgált, a' kit most titulusok, és ditsösség' tzimerei fedeznek, midőn amaz az akasztófán végzi életit. — Némely levelek meg hazuttolták azoknak tudósításokat, hogy Nelson kérő levéllel folyamodott volna a' Despard eletiért a' Királyhoz.

„Még találatnak itt ött az Angliai nép között (így szoll egy Londoni közönséges levél) olyan ki tsapongó gondolkodású emberek, a' kik a' hol módot találnak reá, el nem múlatják éleszteni a'

békételenségnek tüzeit, a' mellynek a' következendő történet is egy új bizonsága: — „A' múlt pénteken bélszáll egy ember a' Londoni vendégfogadók közzül egybe, és egy külön szobát kér. Nem soká meg esmérkedik ott a' Lord Cathcart testőrző Regementjéből egy katonával, egy pohár bort nyomván a' kezibe. Beszédbe elegyedvén, mondja az idegen a' katonának, hogy ő egy különös társaságnak tagja lévén, ajánlaná néki is az abba való beállást, még pedig úgy, hogy az a' társaság igen fogná kedvelleni, ha tovább is a' katonák között maradna. Kérdi továbbá a' katonától, hogy tudna-e olvasni? mellyre ez azt felelvén, hogy nem tud — amaz egy könyvből, mellyet az alatt a' zsebiből ki húzott, holmi tsábító dolgokat olvasott el előtte. A' katona mind ezekre tsak a' fejit rázta. Az idegen ismét más könyvet vett elé, 's abból is olvasott: hanem amaz azt felelte, hogy ő ezt se tartja jobbnak, mint az elsőt. Azután valami esküvés formát vett elé az idegen, azt kívánván a' katonától, hogy azt ő is tenné le: de a' katona nem tselekedte, azt mondván, hogy mivel törvényes Királyának hűségére már egy hitet le tett, mást soha nem fog le tenni. Egy szóval, az idegen addig beszélt egy 's más e' féle tsábító dolgokat, a' katonának, hogy ez az embert egészfzen meg esmervén, meg ragadta a' gallérát, és a' köz bátorságra ügyelő katonáknak által adta. Az árestáltatódás közben el ejtett az idegen valami irásokát a' zsebiből, és mikor a' katona azokat betsüllettel fel adta néki, tagadni akarta, hogy nem az övé: hanem, tsakugyan el vitték a' politzia eleibe a' gyávat el vett irásaival egygyütt.

Batava Republika.

Dordrecht, Mártz. 2-dikán. — Az ide való Magisztrátus ilyen nevezetes rendelést tétetett közönséggé: — Mivelhogy a' szitkozódás 's haszontalanúl való esküvés, valamint szintén az Isten nevének szünetlen emlegetésével való vizsziátás, az utzákon és fogadokban, valamint a' gyermekek úgy az öregek, ifjak és jókor béliek között, annyira el hatalmazott, hogy annak igazságos haragjától méltán félhetni; 's mivelhogy továbbá a' vasárnapok is némelyektől nem oly tiszteletben tartanak, mint a' vallás rendelkezései kívánják: erre nézve, a' politziai előjárók szorossan vigyázni tartoznak, 's a' hibázókat az első rajta való éréskör 12 forintal, 's ha a' szükség kívánáandja fenyítő ház béli fogsággal is büntessék.

Német Ország.

Berlin, Febr. 25-dikán. — „Tegnapelőtt este a' Király az özvegy Heinrich Hertzegné születése napjának megtisztelésére bált adván, vatso-ra előtt egy kevéssel tántzolás közben eltávozott az igen erőssen terhes Királyné, azt mondván, hogy nyugodalomra volna szüksége. A' vendégek asztalhoz ültek, 's azután a' tantz ismét elkezdődött: azonban, a' Fő Udvari Mesterné Gróf Volzné, azt az örvendetes postát hozza a' Királyhoz, hogy a' Királyné az ólta egy kised Hertzegalzfzont szült légyen szerentsésen.

Egy más nevezetes, álortzás bált adtak itt a' napokban néhány fő Gavallérok, kik között Lajos Királyi Printz 's több Nagyok voltak. Jelen voltak, mint hivatalosok, a' Király is, az özvegy Királyné, és sok fő nemesség, valami 750-nen. Igen jelesse tették ezen bált a' többek közt két igen szép

paraszt leánkák és egy paraszt legény, a' kik a' Királyi Felségeket gyümöltsel kínálták kosaraikból. Hanem a' gyümölt, tsak valami igen könnyű levegővel töltött golyobisotskákból állott, a' melyek-mihelyest ő Felségek hozzájok akartak nyúlni, azonnal fel emelkedtek és el repültek; az üres kosarak pedig, az alatt, míg az emberek az elrepült golyobisokra függesztették szemeiket, Chinai sapkává változtak, 's a' paraszt legény és leányok egy szempillantat alatt, talpig Chinai öltözetben szemléltettek lenni.

Azt a' dobot, mellyel gyermek korában a' Nagy Fridrich jádzott, emlékezetnek okáért az Oranienburgi kastélyban tartották azolta: hanem most ismét elő vették, és a' Korona Örökösse tölti idejét véle.

Helvétziai Respublika.

Freyburg, Mártz. 3-dikán. A' Helvétziai új Landamman, *Affry*, már el kezdette hasznát venni a' maga nagy hatalmának. Arburgba egy Kurirt küldött; olyan parantsolattal, hogy az ott fogságban lévő esméretes fő személyek, Reding, Hirzel, Aufdermaur, 's a' többek, botsáttasanak szabadon. Masodik lépése, hatalmának gyakorlásában, mellyel a' lakosoknak nem kitsiny örömet okozott, e' vólt, hogy Lausannában egy Stab-tiszt által azon ágyuk és fegyverek magazinumát, a' mellyeket Helvétziának a' fegyverből lett kivetkeztetődésekor a' Frantziák oda hordattak, elpetsételtette, hogy tulajdonosaiknak vizsza adattassanak.

Berna, Mártz. 5-dikén. Ez, egy elfelejtettlen szomorú nap ezen városnak kronikájában. Ezen a' napon látták ennek lakossai 1798-ban az

ellenséget 's a' győzedelmeskedőket falaikon belől
 — 's ezen a' napon szemlélék ma 1803-ban, 5
 hánykodó esztendőknék lefolytok után, a' Párisból
 érkezett új rendet, vagy az új Országlószéket, az
 eddig valónak helyébe állani. Öt esztendei lármás
 hánykodás után, mélly halgatás fogott el min-
 deneket.

B a s e l, Mártz. 4-dikén. Száz személyek,
 többire feleséges gyermekes emberek, minden va-
 gyonaikat pénzé tevén, ma evezének el Hollandia
 felé, hogy onnét Eszaki Amerika, vagy mint ők
 nevezik a' szabadság országa felé, tovább indulja-
 nak. Némelyek jó summát visznek magokkal: de
 vannak közöttök olyanok is, a' kiknek semmijek
 nints. Azt mondják, hogy selyem-fabrikáik mun-
 kájának meg tsökkenése inditaná őket leg inkább,
 ilyen meszse földön való szerentse-keresésre.

A' H e l v é t z i a i s z é l e k r ő l, Mártz. 6-di-
 kán. Már nagy részint haza érkeztek Párisból a'
 Kantonok küldöttjeik. Ezek beszélik vólta kép-
 pen elő azt a' 8 oráig tartott conferentziát, mel-
 lyet a' Helvétziai Konzultának 10 Bízatosai Jan.
 28-dikán az Első Konzúllal tartottanak. Határ
 nélkül való szabadsággal meghantákvetették ennek
 alkalmatosságával ezek, külön-külön mindenik Kan-
 tonnak Konstitutióját, valamint szintén az úgy ne-
 vezett Szövettséges Aktát is, vagy azt a' Közön-
 séges (centrális) Konstitutiót, a' melly a' 19 Kan-
 tonok közzül mindenikre egy formálog tartozik,
 's mindeniket egy formálog kötelez. — Azoknak
 kedvekért, a' kik Helvetziáról szeretik olvasni,
 szükségesnek tartjuk meg jegyezni, hogy az ideig
 Párisban tartozkodott Helvetziai Konzulta munká-
 jának négy nevezetes Akták teszik a' resultatumát

u, m. — 1)ször, az Első Konzúl közbenjárói Aktaja, vagy az az előadás, mellyet az Első Konzúl, közönségesen a' Helvetzia lakosokhoz intézett; a' mellyben azt adja elő, hogy mitsoda okok által indittatott ő, a' Helvetzia ingadozó állapotjának erőss lábakra való állítására — 2)ször, a' Szövettséges Akta, vagy a' Közönséges Konstitutió — 3)ször, a' Kantonok Konstitutióji külön-külön. — 4)ször, az a' beszéd, mellyet az Első Konzúl akkór intézett a' Helvétus Bízatosokhoz, midőn Jan. 28-dikán a' feljebb említett Conferentziát tartotta. A' két első Akták, t. i. a' közbenjárói Akta, és a' Közönséges Konstitutió, a' M. Kurir 307—314 levelein adódtak elő tördelékben — az Első Konzulnak a' Bízatosokhoz intézett beszédje pedig, és a' Kantonok külön-külön való Konstitutiójok, most eképpen következnek hasonló tördelékben: — „

„Ez a' Konstitutióális Akta (ugy mond Bonaparte) az a' megtartó segedelem, a' melly a' hajótörést szenvedett Helvetusoknak nyújtatott. Ha jól hozzá ragaszkodnak, meg tartódnak, és egy független 's tiszteltető nemzetté lesznek újonnan, mint őseik voltak. Hanem, ha ezen Akta könyvének leveleit széljel szaggatják, az abból rájuk haramló veszedelmek véghetetlenség fognak lenni. Ha e' történik: el vesztitek függetlenségeteket; pedig nem érhet egy nemzetet nagyobb szerentsetlenség ennél. En Helvétziának Küldöttjeit öföszegyülekezve szemlélttem magám körül. Ujónan bizonyosokká tesznek benneteket a' felől, hogy a' titeket illető kívánságom nem egyéb, hanem csak hazátok boldogsága, és szerentsésnek tartom magamat, ha annak előmozdításában részes lehettem. Számot

tartok ahoz a' jó indulathoz, mellyet a' Helvetziai Küldöttek magokkal Párisból hazájokba fognak vinni. Ha sziveikre hatott az, hogy melly nagy szükségek légyen nékiek arra, hogy közöttök a' részrehajlás' indulatja meg szünnén, az egymás ellen küszködő pártok öfzsze békélljenek, 's a' múltakról elfelejtkezzenek; ekkór az ő példa-adásaik, bizonyosan a' leg boldogabb következéseket fogják szülni hazájokban: valamint ellenben, ha a' gyűlölség, irigység, és boszszúállás kovászat viszik viszsa magokkal, ők fognak hazájoknak leg ártalmasabb ellenségeik lenni. Èn soha meg nem engedem azt, hogy Frantzia országnak ellenségei, faktziókat főzzenek Helvetziában. Azt sem fogom meg szenvedni, hogy ezen ország, a' fejetlenség és ön'-kényen való járás szélveszei által tsapkodtassék. Ha pedig tsak ugyan viszsa találnának még valahogy térni ezen hánykodások: kéntelen leszek erőszak által téríteni viszsa oda a' rendet, 's megszüntetni az ország' függetlenségit. Hanem egész reménségem van Helvetziának lakosaihoz, hogy öseik virtusaikra viszsa térvén, újonan érdemesé teszik magokat azon ditsősségre és bóldogságra, melyet öseik szereztenek vólt. "

A' Helvétziai Kantonok Konstitutzioja külön-külön.

A p p e n t z e l. — Ebben a' R. Katholika és Reformáta vallású közönségek, tökéletes Istentisztelet béli szabadsággal élnek, mindenütt a' holtaláltatnak. A' Kanton régi, polgári, és büntető törvényei, valamint szintén a' közönségeknek régi kormányozáslok módja is, változás nélkül meg maradnak. **A p p e n t z e l,** sem más Kantonnal, sem valamelly idegen Hatalmassággal nem léphet sem-

mi némű egyenes vagy oldalfélt való függésbe , azon kívül, a' mi a' Közönséges Konstitutióznak Aktájában kifejezve van.

B á s e l. — E' három Distriktusokra oszlik , mellyeknek mindenike tizenöt Tribusokból áll. Két Tanátsok által fog igazgattatni , t. i. egy nagy és egy kitsiny által ; annak 153, ennek 25 tagjai lesznek ; az, a' törvények és egyéb fő uralkodói rendelkezések készítésében , e' pedig azoknak be töltéseiben foglalatoskodik.

B e r n a. — Ez, öt Distriktusokra oszlik ; mindenik Distriktusban lesznek 13 Tribusok. Ennek is lesznek egy 195 tagokból álló, nagy, és egy 25 tagokból álló kitsiny Tanátsa. A' nagy, Tanáts minden 6 hónapok alatt 3 hétig tartozik Berna várossában özsze gyülekezve lenni. A' kitsiny Tanáts annyiszor özsze gyülekezik, a' mennyiszor még kívántatik.

F r e y b u r g. — Öt Districtusokból áll. A' nagy Tanátsának 60, a' kitsinynek 15 tagjai, 's mind kettőnek azon foglalatoságaik lesznek , a' mik a' Baseli és Bernai Tanátsoknak.

G l a r i s. — Ennek az ő egész régi határai vizsgálva adattatnak. A' R. Katholika és Protestans vallások, egész szabadságokban meg hagyattatnak azon közönségekben , a' mellyekben talaltatnak. A' Kanton Közönséges Tanátsa , az Evangelikusok Tanátsa , 's a' Katholikusok Tanátsa , egész régi organizatziójokat, tulajdonságaikat, és választásai módját is, meg tartják. Ezen Kanton semmi függésbe nem elegendhetik sem más Kantonokkal sem valamely idegen Hatalmassággal, külömben , hanem tsak a' Közönséges Konstitutióban kifejezetett formalitásokkal meg egygyezölög.

G r i s o n, vagy a' **G r a u b u n d**. — Ez a' maga eddig való 3 Bundjaira, vagy szövetséges részeire oszólva marad, 's minden Bundjai külömbkülömb Distriktusokból fog állani, mint eddig.

L u c e r n. — Öt Distriktusokra oszlik. A' nagy Tanácsa 60, 's a' kitsiny 15 tagokból áll.

S t. G a l l e n. — Ezen Kantonnak fő városa leszen **S t. G a l l e n**. A' fő hatalmat egy 150 tagokból álló nagy Tanács gyakorolja benne; a' tagjai 5 esztendőre választatnak, és minden Májusnak első hétfűjén öszsze gyülekezni tartoznak. Tanácskozásait leg alább egy hónapig folytatják, ha tsak a' kitsiny Tanács tovább nyujtani jónak nem találja.

S c h a f f h a u s e n n e k nagy Tanácsa 54, és kitsiny Tanácsa 15 tagokra határoztatott. A' Kantonnak tsak 3 Distriktusai lesznek.

S c h w y t z. — Ennek fő városa is Schwytz. A' Kanton vallása a' R. Katholika vallás. A' Kanton új részei is, t. i. Gersau, Küfznacht, Einsiedlen, Hof, March, és Reichenburg, mind azon jusokkal fognak bírni, mellyekkel a' Kanton régi lakossai. A' Kanton nagy Tanácsa 60, a' kitsiny 15 tagokra határoztatott.

T e s s i n. — Helvetziának ezen Olasz vidékekből álló Kantonnyához tsatoltatott most **L e v a n t i n e** nevű völgy is. Nyoltz Distriktusokból áll a' Kanton; fő városa **B e l l i n t z o n a**.

A r a u vagy **A r g o v i a**. — A' fő városa is **A r a u**. Az ő 10 Distriktusai 48 Kerületekre osztódnak. A' lakossai, mikor gyűléseket tartanak, helységenként és kerületenként gyűlnek öszsze. A' nagy Tanácsnak 150 tagjai, minden Má-

jus első hétfűjén ősze gyűlekeznek Arau városában; rendes üléseiket egy hónapig tartják; a' tagok 5 esztendőre választatnak. A' végre hajtó hatalomnak minden tulajdonságaival egy 9 tagokból álló kis Tanáts van fel ruháztatva. (A' kis Tanáts mindenik Kántonban a' nagy Tanáts tagjai közzül választódik).

T h ű r g o v i á n a k fő városa *Freyenfeld*; a' Kanton 8 Distriktusokra oszlik, a' mellyek 32 Kerületeket foglalnak magokban, mellyek több helységekbe állanak. Az olyan város, mellynek 2500 lakossai vannak, maga teszen egy Kerületet.

U n t e r w a l d e n. — Ezen Kantonnak két részei vannak, t. i. Felső és Alsó. Az utolsóhoz tsatolódó Engelberg között és a' Kanton régi részei között, minden jusokra nézve tökéletes egyenlőségnek kell fenn állani ennekutánna. A' Felső Unterwalden fő városa *Sarnen*, az Alsóé *Stantz*. Az egész Kanton vallása a' R. Katholika vallás. —

U r y. — Két Distriktusokból áll. A' vallása R. Katholika. Fő városa *Altorff*.

V a u d vagy **W a a t l a n d.** — Határjai semmit nem változtak. Fő városában Lausannában gyűl ősze minden Május első hétfűjén az ő 180 tagokból álló Tanátsa, a' melly fő hatalommal bír a' Kanton igazgatásában, 's üléseit rend szerént egy - egy hónapig folytatja. Az egész Kanton 60 Kerületekre oszlik. A' melly városban 2000 lakosoknál több találtatik, a' maga formál egy Kerületet.

T z u g. — Ezen Kanton egészen visszkapta régi határjait. Azok a' politikai kirekesztő jusok, mellyekkel rész szerént Tygurum város-

sá rész szerént az Einsidleni Apátur birtak a' Kanton némely részeiben, meg szünnek. Tzug városának nintsenek többé jobbágyai, és nem bír azal a' jussal, hogy a' közönséges Diétara (Tagsatzungra) különös követet küldhessen. A' Kanton vallása R. Katholika.

T z ü r i c h vagy T y g u r u m. — Öt Distrikusai vannak, u. m: maga Tzürich, Horgen, Uster, Bulach, Winterthur, mellyeknek mindenike 13 Tribusokból áll. A' nagy Tanátsát 185, a' kitsit 25 tagok formálják. A' Konstitutiója, meg egygyez a' Bernai Kantonéval.

A' Solothurni Kantonról nem fordul elő semmi különös. (A' Közönséges Konstitutiót a' jövő árkusban adjuk ki tzikkelyek szerént).

* * *

Nem győznek a' haza érkezett Helvetus Deputatusok eleget beszélni a' felől, hogy az ő 10 Biztosaikkal mi némü nyilvánosságos szívüséggel beszélgetett legyen az Első Konzúl az ő 28-ik Januariusi conferentziájokon. Meg tartották a' beszédjiből a' következőket is: — „A' régi rendnek a' Demokratikus Kantonokban való fenn-maradása, nem tsak Helvetziára hanem Frantzia országra nézve is szükséges. Ezen Kantonok 's ezeknek Konstitutiójok, teszik azt Helvetziában, a' mi ötet, más országoktól meg különbözteti, 's Európa figyelmetellegire méltoztatja. Külömben semmi nem vólna Helvetziában, a' mi másutt is nem találtatna. Hogy ezen Demokratikus apró vidékeknek országglasok módjával némely fogyatkozások is vannak ölfize köttetve, a' mellyekre nézve az okoskodás mustráját betü szerént ki nem allhatná, a' bizonyos; hanem hijába, már századok ólta áll

fenn, kezdetét a' Klima, a' természet, 's a' lakosok
szükségei adták, a' mellyek olyan dolgok, hogy azo-
kon az okoskodásnak, ha vélek ellenkezése van is,
nem mindenkor kelletik győzedelmeskedni. A' szabad
nemzetek soha meg nem szenvedhették, hogy a'
fő hatalom gyakorlásának minden ágától egészen
megfosztódjanak: és az ilyenekkel sem a' régi sem
az új törvényhozók nem próbáltak egyebet, hanem
csak szorossabb határokat szabtak eleikbe. De kü-
lömben is mi szükség vólna egy pásztori népet, a'
mellynek élete módja olyan, hogy elég ideje ma-
rad a' nyugodalomra, az ő leg természetibb, és
egygyetlenegy időtöltésétől, a' közönséges politikai
foglalatosságba való bétékintéstől, meg fosztani?
Kegyetlen erőszak volna ezen néptől azt az ősi
jult, mellyben kevélyfégét találja, a' melly már
természetévé vált, 's a' mellyel végezetre semmi
viszsaélést el nem követhet, el venni, &c.

T u d ó s í t á s.

Tapasztalván hogy mind a' két Magyar Ha-
zában, az izlésnek pallérozódása kivált a' Muzsi-
kában igen sokra ment: úgy hogy ifjaink kivált
pedig Kis Alsószonyaink és Leány Alsószonyaink,
kivált a' nagyobb városokban, azt igen nagy elő-
menettel tanulják, és sokan nagy tökéletességgel
gyakorolják. De azonban a' mit valóban fájlal-
ni lehet, ezen szép igyekezetet, a' nagyobb váro-
soktól való távol esés, sok szép és elmés személyek-
ben megfojtja: minthogy többnyire az kisebb vá-
rosokban és a' falukban vagy igen tsekély, vagy
pedig semmi Tanítót is a' musikára nem lehet ta-
lálni. Erre való nézve egy könyvetskét botsátot-
tam világ eleibe, mely azt tanítja; miképpen kel-
jen kótaból klávirozni, ehez ragasztottam a' Hege-

düről és Flautáról való igen rövid Jegyzéseket is. A' munkátska ugy vagyon írva, hogy minden Tanító nélkül is a' figyelmetes és tanulni kívánó személy meg tanulhat belöle klávirozni, tsak hogy elől kezdvén semmit elne hagyjon belöle; mert egymásból fojó módon mégyen benne minden tanítás. A' munka első a' maga nemében (tudtomra) magyar nyelven. Czimje ez: A' k ó t á b ó l v a l ó k l a v i r o z á s n a k M e s t e r s é g e. Nagysága körül belöl 15 árkus a' végénn lévő különkülönféle Notákkal. Arra 51 kr. az író papirosnak és a' kota typosnak méreg drága vólta miatt. Talaltatni fog mostani Josefnapi Pesti Vásárkor és azután Pesten Kis István Könyv áros Ur boltjában; Debretzenben a' Ref. Kollégiumban, Komáromban a' Ref. Gymnásiumban; Pápán a' Ref. Collegiumban, Szatthmáronn T. Professor Szilágyi Dániel Urnál, Szigethen Maramarosban Tiszt. Gáti István Urnál, Selmetzen Gáti Károly Kir. Praktikáns Urnál. Kolosvarra is fog szállittatni vagy a' Ref. Kollégiumba vagy az érdemes könyv. áros Urakhoz. Ha a' könyváros Urak közzül valaki számossabb Exemplárokat kíván, méltostassék engemet levele által meg keresni, és én azonnal akár eladás kedvéért decem pro centóval, akár különben alkú szerént szolgálni kész vagyok. Mulatásom 12-dik Mártziusig vagyon Szönyönn Rév Komáromnak éppen töviben, azután pedig lakásom léfzen Pesten, hol a' levél engemet mint Geometrát az Univeritásban meg fog találni. Szönyön 4-ik Martziusban 1803.

Gáti István m. k.